

Hapishanelerden Gelen Koronavirüs (COVID-19) Kaynaklı Şikâyetler

CİSST

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

01-15 Kasım

Hapishanelerden Gelen Koronavirüs (COVID-19) Kaynaklı Şikayetler / 01-15 Kasım

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneğine 01-15.11.2020 tarihleri arasında danışma hattından gelen şikayetler, hapishanelerin ve mahpusların bilgileri gizli tutularak raporlanmıştır. Koronavirüs salgınından güncel rapor tarihine kadar 120 farklı hapishaneden başvuru alınmıştır. Bu 120 kurumun 74'si kapalı ceza infaz kurumu, 46'sı açık ceza infaz kurumudur. Hazırlanan raporlar belirtilen tarihleri kapsar ve bu tarihlerdeki güncel şikayetleri içerir. Raporları karşılaştırarak hangi şikayetlerin süreç içerisinde azaldığını, hangi konularda yeni başvuruların eklendiğini takip edebilirsiniz. Bu raporda da risk grubunda olan hasta mahpusların güncel sağlık sorunlarına, şikayetlerine ve taleplerine yer verilecektir. Bilgilerinin paylaşılmasını isteyen hasta mahpusların durumlarını vaka başlığından okuyabilirsiniz.

Hapishanelerde Kapasite Sorunu

Hapishanelerde kapasite sorunu uzun süredir devam etmektedir ve mahpuslar bu sebeple birçok sorun yaşamaktadır. Aşağıda belirtilen sorunlara ek olarak kapasite aşımından kaynaklı birçok ihlal başvurusunun öne çıktığı söylenebilir. Mahpuslar koşullarının kalabalık, yatakların birbirlerine yakın mesafede olduğunu, bu yakınlıkta uyumak zorunda kaldıklarını, sosyal mesafe koyamadıklarını, açık hapishanelerde farklı koşullarda kalan mahpusların ortak alanlarda ve yemekhanelerde bir araya gelmek zorunda kaldıklarını aktarmışlardır.

Hapishanelerin Genel Durumu ve Hijyen Önlemleri

- Salgın başlangıcında hapishaneler belli aralıklarla ve düzenli şekilde dezenfekte edilirken son dönemde bu sıklığın azaldığı, 6 aydır dezenfekte edilmeyen koşullar olduğu,
- Koridorlara dezenfekte malzemesi koyan hapishanelerin sayısının oldukça az olduğu,
- Bazı hapishanelerin ortak kullanım alanlarının duvarlarına, koridorlara dezenfektan düzeneklerinin eklendiği,
- Bazı hapishanelerde bazı koşulların karantina koşullarına çevrilmesi sebebiyle diğer koşulların kalabalıklaştığı, kalabalık sebebiyle koşullarda temiz hava akışının sağlanamadığı,
- Bazı kapalı hapishanelerde koşul pencerelerinin küçük olması sebebiyle yeterince havalandırılmadığı,
- Bazı hapishanelerde havalandırmaların keyfi olarak geç açıldığı ve erken kapatıldığı, havalandırmanın kapatılmasının temiz hava imkanlarını asgariye indirdiği,

- Bazı hapishanelerde infaz koruma memurlarının sosyal mesafe kurallarına uymadan üst araması ve koğuş araması yaptıkları,
- Bazı hapishanelerde mahpusların kurum kantininden ücret ödeyerek aldıkları radyolara el konulduğu, AM bandına erişimin engellenmesinin haber alma hakkını asgariye indirdiği,
- Bazı kapalı hapishanelerden açık hapishaneye geçen mahpuslara 14 gün izolasyonda tutulmadan diğer mahpusların bulunduğu alanlara ve koğuşlara alınabildiği,
- Bazı açık hapishanelerde infaz koruma memurları dışında çalışan kişilerin önlemlere uymadığı, mahpusların sağlık durumlarını riske attığı belirtilmiştir.

Mahpusların Hijyeni

- Bazı hapishane idareleri koğuşlara sabun, çamaşır suyu ve dezenfektanı ücretsiz dağıtırken bazı hapishanelerde bu malzemelerin ücretsiz dağıtılmadığı,
- Ücretsiz dağıtılan malzemelerin sınırlı ve ihtiyacı karşılama konusunda yetersiz olduğu,
- Bazı hapishanelerde telefon görüşmesi yapan mahpuslara maske verildiği, bazı hapishanelerde ise mahpuslar talep etmelerine rağmen telefon görüşmesi veya koğuştan çıktıkları diğer alanlarda maske verilmediği,
- Bazı hapishanelerin kantinlerinde maske satılmadığı, ücretini ödeyerek maske almak isteyen mahpuslara da bu imkânın sağlanmadığı,
- Bazı hapishanelerde ücretsiz temizlik malzemesinin sağlanmadığı, ücretini ödeyemeyen, maddi durumu iyi olmayan mahpuslara da malzeme sağlanmadığı,
- Birçok hapishanede tuvaletlere temizlik ve hijyen malzemelerinin konulmadığı,
- Banyoların kirli olduğu,
- Lavabo sayısının az olduğu,
- Bazı hapishanelerde suların kirli ve kullanılamaz olduğu, suların sık sık kesildiği, sıcak suyun sınırlı ve belirli zamanlarda verildiği,
- Kişisel hijyenin sağlanmasında sorunlar yaşandığı belirtilmiştir.

Beslenme

- Bazı kapalı hapishanelere verilen yemeklerin kısıtlı, kalitesiz olduğu, hijyenik olmadığı ve yemeklerin soğuk verildiği,
- Yemeklerin tüm mahpusların ihtiyacını karşılamada yetersiz olduğu,
- Tüm bu sorunlar sebebiyle hapishanelerde dağıtılan yemekleri yiyemeyen mahpusların beslenme ihtiyaçlarını kantinden karşılamak zorunda bırakıldıkları,
- Kantindeki ürünlerin pahalı ve ürün çeşitliliğinin az olduğu,
- Diyet yemek verilmediği, diyet yemek veren hapishanelerde ise hastalıklar dikkate alınmadan tek tip diyet yemek verildiği,

- Vitamin ve bağıışıklık güçlendirici takviyelerin sağlanmadığı belirtilmiştir.

Sağlık hakkına erişim

- Hasta, yaşlı ve risk grubuna giren mahpuslar için önlemler alınmadığı, temizlik malzemesinin dağıtılmadığı, mahpusların önlemlerini kendileri aldığı,
- Bazı hapishanelerde doktorun revire gelmediği veya düzenli gelmediği, mahpusların İl Sağlık Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı'na revir talepleri için dilekçe yazdıkları fakat cevap alamadıkları,
- Bazı mahpuslar revire çıksalar da tüm ilaçlara erişemedikleri, raporlu ilaçlarını alamadıkları ve tahlillerinin yapılmadığı,
- Risk grubunda olan hasta mahpusların grip aşısı talep ettiği, aşı taleplerinin karşılanmadığı,
- Bazı hapishanelerde hasta mahpuslara ilaçlarının zamanında verilmediği,
- Bazı mahpusların kendilerinde Kovid-19 belirtileri olduğunu düşündükleri, bu sebeple test olmayı talep ettikleri ve test taleplerinin karşılanmadığı,
- Birçok hapishanede hastane sevklerinin ve düzenli tedavi görme olanaklarının olmadığı,
- Bazı hapishanelerde sınırlı sayıda hastane sevki yapıldığı, bazı hapishanelerde hastane randevularının iptal edildiği, ameliyat tarihi gelen mahpusların randevularının da hastane sevklerinin yapılmaması sebebiyle ertelendiği,
- Birden çok hastalığı olan mahpusların sadece bir hastalığı için hastaneye sevk edildiği, diğer hastalıkları için sevk edilmedikleri, tedavi olamadıkları ve diğer hastalıkları için tekrar sevk edilmeyi beklediği,
- Birçok hapishanede dış ünitelerinin hizmet vermediği, hapishanelerdeki dış hekimlerinden hizmet alınamadığı, yalnızca antibiyotik ve ağrı kesicilerle tedavilerinin yapıldığı, mahpusların hastane sevkleri yapılamadığı için dıştan kaynaklı şikayetlerinin arttığı,
- Revir doktorlarının mahpusların sağlık durumları sebebiyle hastaneye sevk edilmesinin gerekli olduğunu ifade ettikleri hallerde dahi hapishane idarelerinin hastane sevklerini gerçekleştirmediği, uzun zamandır hastane sevki yapılmayan durumu ağırlaşan hasta mahpuslar olduğu,
- Kronik hasta mahpusların hastane sevklerinin uzun zamandır yapılmamasının sağlık sorunlarının artmasına neden olduğu ve bunun durumlarını kritik aşamalara getirdiği,
- Birden fazla mahpusun ringlerde taşınmasının bulaş riskini arttırdığı,
- Mahpusların götürüldükleri hastanelerin buldukları hapishanelerden uzak olması sebebiyle ringlerde kalma sürelerini ve hastalık riskinin arttığı belirtilmiştir.

Karantina Koşulları

- Hastaneden dönüşte 14 gün boyunca karantinada kalarak virüs kapma riskinin artacağı endişesiyle genel olarak tüm mahpusların hastaneye sevk konusundaki endişelerinin arttığı, hayatlarını tek başına idame ettiremeyen mahpusların da karantinada ihtiyaçlarını nasıl gidereceklerini bilemedikleri için hastaneye sevk olmak istemedikleri,
- Hastaneye gitmek zorunda kalan ağır hasta mahpusların hastaneden döndükten sonra karantinada tutulduğu ve ihtiyaçlarını tek başına karşılayamayan mahpusların birçok problem yaşadıkları,
- Gözlem altında tutulmaları ve tek başına kalamayacaklarına dair doktor raporları bulunan hasta mahpusların, karantina koşullarında tek tutulmaya devam edildiği, kendilerine hiçbir sağlık hizmetinin verilmediği ve düzenli olarak kontrollerinin yapılmadığı,
- Bazı karantina koşullarında kalan hasta mahpusların gerekli sağlık hizmetlerinden yeterince faydalanamadıklarını düşündükleri,
- Bazı hapisanelerde karantina koşullarında kalan mahpusların bu koşullara yeni alınan mahpuslar sebebiyle karantina sürelerinin arttığı, 45 gün boyunca karantina koşullarında kalmak zorunda olan mahpuslar olduğu,
- Bazı hapisanelerdeki karantina koşullarının hijyenik olmadığı ve yeterince havalandırılmadığı,
- Bazı hapisanelerde karantinada tek tutulan mahpusların havalandırmaya çıkarılmadıkları veya havalandırma olmayan alanlarda tutuldukları, bu nedenle karantina koşullarının tecrit şeklinde uygulandığı,
- Bazı hapisanelerde karantina olarak kullanılan alanların koğuş şeklinde olduğu, mahpusların kalabalık gruplar halinde kaldıkları,
- Bazı hapisanelerdeki karantina koşullarının kapasitesinin üstünde mahpus barındırdığı, mahpusların yerde yattığı,
- Bazı hapisanelerin karantina bölümlerinde kalan mahpusların gazete, radyo, TV, kitap, semaver gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı,
- Bazı hapisanelerde Kovid-19 şüphesi veya önlemleri sebebiyle karantinada tutulan mahpusların diğer mahpuslara göre telefon hakları ve açık havaya erişimlerinin sağlanmadığı,
- Bazı ağır hasta mahpusların karantina koşullarının olumsuz etkileri sebebiyle sağlık durumlarının daha da kötüleştiği belirtilmiştir.

Vakalar

- Mehmet Salih Filiz – Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

23 yaşında bağırsak kanseri tanısı kondu. Tedavisi devam ederken Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna zorunlu sevk edildi. 1 aydır Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalıyor. Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kaldığı süre zarfında sağlığı kötüye gitti. Akciğerleri iyi değil ve sürekli kan kusuyor. Özel bir mama ile besleniyor. İlaçları Avrupa'dan geldiği gerekçesiyle kendisine

verilmiyor. Maske ve temizlik malzemesi sağlanmamış. Bulunduğu koğuştta sosyal mesafe imkânı yok. Kendisini gören doktor acil hastane sevk istemesine rağmen hastane sevkleri yapılmadı. Hastane sevk yapılabilmesi için Filiz'den Kovid-19 olması ve herhangi bir sağlık ihlali durumunda yetkililerin bu durumu kabul etmeyeceğini içeren bir dilekçe imzalaması istendi. Ailesi ve kendisi hastaneye sevk olduktan sonra 14 gün hapisanede karantinada kalması gerekeceği ve tek başına hayatını idame ettiremeyeceği için hastaneye sevk olması konusunda endişeli.

- Deniz Yıldırım – Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

4 yıldır tutuklu. Bağırsak ve kolon kanseri. 31 Ocak tarihinde ameliyat oldu. İnce bağırsağının bir kısmı dışarıda. 9 Mart'ta kemoterapiye başladı ve kemoterapisi devam ediyor. Karantinada yalnız tutuluyor fakat ihtiyaçlarını tek başına gideremiyor. Ailesi herhangi bir sağlık problemi ile karşılaştığında yanında müdahale edecek kimse olmaması sebebiyle tek tutulmasının bir sorun olduğunu belirtiyor.

Yıldırım, hastaneye sevk edildiği sırada temas ettiği kişilerin sayısına dikkat edilmemesi sebebiyle Kovid-19 oldu. Yıldırım'ın ailesi tedavi sonucunda testinin negatif çıktığını ve hastalığı atlattığını açıklamıştır.

- Abdulsamet Durak – Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Kalp krizi geçirdi. Hastanede anjiyo oldu ve var olan iki stentine ek olarak iki stent daha takıldı. Hastanede kaldığı 3 gün boyunca kelepçeli olarak tedavisi devam etti, psikolojik şiddete maruz kaldı. Hapishanede yeterli bakım sağlanamayacağını düşündüğü için bypass olmadı. Şu an hapishanede karantinada tutuluyor. Koğuşunda kalan bir arkadaşı yanında kalıyor ve bakımını sağlıyor.

- Mehmet Emin Özkan – Diyarbakır D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Mehmet Emin Özkan 82 yaşında Diyarbakır D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalıyor. Vücudundaki %87 oranında fonksiyon kaybının yanı sıra Alzheimer, kötü huylu guatr, yüksek tansiyon, bağırsak ve kalp hastalıkları ve beyinde baloncuk var. Alzheimer'dan kaynaklı hafıza kaybı ve iki kulağında da işitme kaybı var. Şimdiye kadar 5 kalp krizi ve 4 anjiyo geçirdi. Hayatını tek başına idame ettiremeyen Özkan'ın bakımıyla aynı koğuşta birlikte kaldığı oğlu ilgilenmekteydi. Özkan'ın oğlu kendi isteği dışında farklı bir hapishaneye sevk edildi ve babasından ayrılmak zorunda kaldı. Oğlunun bakımıyla hayatını idame ettirebilen Özkan, sağlık sorunları sebebiyle telefon görüşü gerçekleştiremiyor, ailesiyle konuşmıyor. Ailesi de Özkan'ın sağlık durumunu takip edemiyor ve bilgi alamıyor. Pandemi sürecinde, risk grubunda olan ve hiçbir tedavisi yapılamayan, Özkan'ın Adli Tıp Kurumu başvurusu reddedildi.^[1]

Diğer Şikayetler

- Alınan yeni önlemlerle birlikte ziyaret hakkı yerine geçen telefon görüşünün haftada bir veya iki kere olmak üzere toplamda 20 dakika yapıldığı, bu görüşmede tek bir kişiyle konuşmak zorunda kaldıkları,
- Salgın sürecinde mahpusların aileleriyle diyalog kurdukları araçların sınırlandırıldığı,
- Salgın sürecinde iletişim cezalarının ertelenmediği ve uygulandığı; iletişim cezası sebebiyle mahpusların ailelerini arayamadığı ve bu durumun mahpusları ve aileleri psikolojik olarak olumsuz etkilediği,
- Bazı kapalı hapisanelerde kapalı görüşün gerçekleştirildiği ve olumsuz bir durumla karşılaşmadığı,
- Bazı hapisanelerde görüş kabini görüşten önce ve sonra dezenfekte edileceğinin söylendiği, bu nedenle 1 saat sürmesi beklenen kapalı görüşlerin farklı gerekçelerle 35-40 dakika yapıldığı, bu durumun uzak şehirlerden gelen mahpus yakınlarını psikolojik olarak zorladığı,
- Bazı hapisanelerde mahpus yakınlarının havasız, kalabalık salonlarda bekletildiği, görüş süresine kadar dışarıda beklemek isteyen mahpus yakınlarına dışarıda beklemelerine izin verilmediği, bekleme alanlarında suların kesik olduğu,
- Mahpusların aileleriyle açık görüşler yapmak istediği, bu talepleri için başvurular yaptığı fakat açık görüşlerin sağlanamadığı,
- Mahpus yakınlarına görüşlerin nasıl gerçekleştirileceği ve alınan yeni önlemlere ilişkin yeterli bilgi verilmediği,
- Mahpusların kaldıkları hapisanelerin, ailelerinin ikamet ettiği şehirlerden uzak olması sebebiyle ailelerin görüşe gelemediği, 3 kişilik arkadaş görüş haklarını kullanamadıkları ve bu durumun mahpusların görüş hakkını engellediği,
- Görüşe gelemeyen ailelerin mahpuslara koli gönderdikleri, bulaş riski taşımamasına rağmen bu kolilerin mahpuslara teslim edilmediği, aileler geri gönderilen kolileri tekrar gönderdiklerinde bazı hapisanelerin aldığı, bu tutumların değişkenlik gösterdiği,
- Bu önlemlerle birlikte bazı kapalı hapisanelerde mahpusların kullandıkları ortak alanların tamamen kapatıldığı ve mahpusların kullanımına izin verilmediği,
- Aynı koşutta kalan ve temas halinde olan mahpuslar risk altında olmamalarına rağmen açık spor salonlarına çıkarılmadığı,
- Hapisanelerde sosyal etkinliklerin yapılamadığı,
- Mahpusların kütüphaneye çıkarılmadığı, bazı mahpusların kitaba erişemediği ve fotokopi haklarından faydalandırılmadığı,
- Mahpusların farklı talepleri salgın koşulları gerekçe gösterilerek reddedildiği,
- Bazı hapisanelerde Kovid-19 vakası olmamasına rağmen koşu değişikliği taleplerinin reddedildiği,
- Telefon hakkı sağlanan mahpusların telefon üzerinden şikayetlerini anlatamadıkları,
- Bazı hapisanelerde mahpusların yasal hakları olmasına rağmen dilekçe numaralarının kendilerine verilmediği ve başvurularının sonuçlarını alamadıkları, bu nedenle dilekçelerinin işleme alınmadığını düşündükleri,
- Mahpuslar hapisanelerdeki hak ihlalleri ve şikayetlerini idari kurumlara başvuru yoluyla ilettikleri fakat bu başvurularla ilgili cevap alamadıkları,

- Şikayetlerini hapishane idaresine iletmek isteyen mahpusların salgın gerekçe gösterilerek görüşmelerinin gerçekleştirilmediği,
- Mahpuslar yaşadıkları sorunlara itiraz ettiklerinde infaz koruma memurları tarafından disiplin cezası ile tehdit edildiklerini,
- Bazı hapishanelerde mahpusların şikayetlerini yalnızca infaz koruma memurlarına aktarabildiği, koronavirüs önlemleri gerekçesiyle kurum idaresi ile görüşme taleplerinin kabul edilmediği,
- Açlık grevindeki mahpusların istekleri dışında kaldıkları hapishanelerden uzak şehirlere sürgün edildikleri, ringlerde uzun mesafe seyahat etmenin koronavirüs bulaş riskini arttırdığı,
- Açık hapishanede kalan mahpusların herhangi bir konuda rahatsızlıklarını dile getirdiklerinde kapalı hapishaneye gönderilmekle tehdit edildiği,
- Bazı hapishanelerde mektupların geç dağıtıldığı,
- Salgınla ilgili şikayetlerini mahpuslar mektuplar üzerinden aktaramadıklarını, mektuplarının sansürlendiğini,
- Bazı hapishanelerde gazetelerin mahpuslara verilmediği veya sınırlı şekilde verildiği,
- Bazı hapishanelerde salgın sürecinde kitaba erişim konusunda sorunlar yaşandığı,
- Bazı hapishanelerde depolarda bulunan kitapların değişiminde uzun gecikmeler yaşandığı,
- Bazı hapishanelerde kitap ve gazete sınırlaması getirildiği,
- Bazı hapishanelerde mahpuslara dışarıdan gönderilen kıyafetlerin kendilerine haber verilmeden ailelerine geri gönderildiği veya depodaki kıyafetlerinin verilmediği,
- Hapishanelerin normalleşme sürecinden etkilenmediği ve normalleşmeye dönük bir adım atılmadığı,
- Bazı hapishanelerde avukat görüşlerinin kapalı görüş olarak yapılmaya devam ettiği, avukatların itiraz ettikleri, avukatların itiraz etmesine rağmen görüşlerin kapalı yapıldığı,
- Bazı hapishanelerde farklı gerekçelerle avukat görüşlerinin engellendiği,
- Açık hapishanelerde çalışan mahpuslara çalıştıkları günlerde bir maske verildiği,
- Bazı hapishanelerde mahpusların altı aydır berbere çıkarılmalarına izin verilmediği, erkek mahpusların makas ve tıraş makinelerine el konulduğu ve taleplerinin karşılanmadığı,
- Hapishanelerde karantina kaynaklı vardiyalı çalışma sistemi sebebiyle mahpuslara yönelik kötü muamelenin, psikolojik baskının, sözlü ve fiziksel şiddetin arttığı,
- Koronavirüs önlemleri sebebiyle tüm sevklerin durdurulduğu fakat bazı mahpusların talepleri dışında zorunlu olarak farklı hapishanelere sevk edildikleri,
- Açık hapishanelerde kalan mahpusların 3-7 gün arasında değişen izinleri koronavirüs salgını sebebiyle uzatıldığı, mahpusların bu süreçte çalışma izinleri ve farklı sosyal güvenceleri olmaması sebebiyle hastalanmaları durumunda sağlık hizmetlerinden faydalanamadıkları, devlet hastanelerinden hizmet alamadıkları ve özel hastanelere gitmek zorunda kaldıkları, bu durumun maddi olarak mahpusları fazlasıyla zorladığı,
- İzne çıkan ve ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan mahpusların bu süreçte Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından destek alamadıkları belirtilmiştir.

Özel İhtiyacı Olan Mahpusların Karşılaştıkları Sorunlar

- Ağırlaştırılmış müebbet mahpusların aileleriyle görüş gerçekleştiremediği, diğer mahpuslardan farklı olarak telefon haklarının bu süreçte artırılmadığı,
- Ağırlaştırılmış müebbet mahpusların havalandırma saatlerinin azaltıldığı, günde bir saat havalandırmaya çıkarılan mahpusların yeterli temiz hava alamadıkları,
- Tek başına tutulan ve ortak alanlardan diğer mahpuslar gibi faydalanamayan, sosyalleşme imkânı olmayan mahpusların aileleriyle görüşmelerinin de asgariye inmesinin tecrit koşullarını arttırdığı,
- Yabancı uyruklu mahpusların, sınırların kapalı olması sebebiyle para ve kargo alamadığı, yurtdışına telefon görüşlerinin de aksadığı, bazı yerlerde durduğu, yeni başlatılan görüşme hakkından faydalanamadıkları,
- Bazı hapisanelerde radyolarda bulunan AM bandının yasaklanması sebebiyle yabancı uyruklu mahpusların yabancı dilde radyo kanallarına erişemedikleri,
- Yabancı uyruklu mahpusların, haklarına erişemedikleri, kötü muamele, aşağılama ve ayrımcılığa maruz kaldıkları,
- Bazı yabancı uyruklu mahpusların infaz yasasından faydalanabilmelerine rağmen denetimli haklarını kullanamadıkları,
- Cinsiyet geçiş sürecinde olan trans mahpusların hastane sevklerinin durması sebebiyle cinsiyet geçiş süreçlerine devam edemedikleri, farklı gerekçelerle hormon ilaçlarına erişemedikleri,
- Risk grubunda olan 65 yaş üstü mahpuslar için hiçbir ek önlem alınmadığı,
- Engelli mahpusların salgından kaynaklı farklılaşan ihtiyaçlarını karşılamak için özel bir çalışma veya planlama yapılmadığı,
- Bazı kadın mahpusların koronavirüs önlemleriyle birlikte hapisanede beraber kaldıkları 0-6 yaş arası çocuklarını dışarıdaki diğer ebeveynlerine teslim ettikleri ve aylardır yanlarına alamadıkları bu nedenle hem kadın mahpusların hem de çocuklarının olumsuz etkilendiği,
- Bazı açık hapisanelerde mahpus sayısının az olması sebebiyle mahpusların ağır koşullarda çalıştırıldığı, çalışamayacak durumda olan hasta ve yaşlı mahpusların zorla çalıştırıldığı
- Mahpus öğrencilerin okulların uzaktan eğitime geçmesi sebebiyle eğitim materyallerine ve hapisanelerdeki bilgisayarlara erişemedikleri, fotokopi çekemedikleri, dışarıdan gönderilen fotokopileri alamadıkları ve eğitimlerine devam edemedikleri belirtilmiştir.

[12](#) kurumla birlikte hazırladığımız “Yaşlı ve Ağır Hasta Mahpus Mehmet Emin Özkan’ın Tedavisi Dışarıda Gerçekleşmelidir!” başlıklı basın açıklamasını bu linkten

okuyabilirsiniz:https://cisst.org.tr/basin_uyurulari/yasli-ve-agir-hasta-mahpus-mehmet-emin-ozkanin-tedavisi-disarida-gerceklesmelidir/